

5. Berezovs'kyi F. Odykh dyrektyv nedostatn'o // Radians'ka osvita. – 18 kvitnya 1964. – №32. – S.2.
6. Fisun F. Slovo vchytelya pro vstupni ekzameni do vuziv // Radians'ka osvita. – 12 sichnya 1957. – №2. – S.4.
7. Syrotyuk M. Robotu instytutu na vyshchyy riven' // Radians'ka osvita. – 14 lystopada 1953. – №46. – S.2.
8. Puzyrenko P. Udokonaluyuvaty pidhotovku maybutnikh uchyteliv // Radians'ka osvita. – 4 travnya 1957. – №18. – S.4.
9. Onyshchenko I. Udokonaluyuvaty pidhotovku maybutnikh uchyteliv // Radians'ka osvita. – 4 travnya 1957. – №18. – S.4.
10. Yashchenko V. Udokonaluyuvaty pidhotovku maybutnikh uchyteliv // Radians'ka osvita. – 4 travnya 1957. – №18. – S.4.
11. Moysyenko M. Novyy fakul'tet // Radians'ka osvita. – 11 sichnya 1958. – №2. – S.2.
12. Yova P. Tse – korysno, tse – potribno // Radians'ka osvita. – 24 serpnya 1963. – №67. – S.2.
13. Tkachenko O. Budni zahal'nonaukovoho // Radians'ka osvita. – 11 sichnya 1964. – №4. – S.2.
14. Lukyanenko O. V. Mizh hnoblenniam ta vidrodzhenniam: ukrayins'ka mova u povoyennykh pedinstytutakh URSR // Hileya: naukovyy visnyk: Zbirnyk naukovykh prats'. – K., 2014. – Vyp.84. – S.117–120.
15. Lukyanenko O. V. Movne pytannya u seredovyschii osvityan URSR chasiv destalinizatsiyi // Sums'ka starovyna. – 2012. – №36–37. – S.72–82.
16. Lukyanenko O. V. Motyvatsiya povsyakdennoyi povedinky osvityan URSR doby «vidlyhy» // Materiily VIII mezinarodni vedecko – prakticka konferencie «Vznik modern vedecké – 2012». – Dii 7. Historie. Politické vedy. Administrativa: Praha. P. H. «Education and Science» s.r.o. – S.3–5.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer in Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

Spacetime dimensions of the daily life of the pedagogical institutes of the UkrSSR of the «thaw» period (1953–1964) (Part 3)

The article illustrates what problems of the professional life of teachers of the UkrSSR were covered by the profile press of the period of de-Stalinization (1953–1964). Application of the method of content analysis allowed to illustrate the university teachers' interpretation of substantive content of their own working time; to identify the actual and the desired equipping of the workspace, to compare the assess to the quality of the educational process, the attitude towards the organization of the control over the work of high schools from the side of the central government, as well as to describe the way of representation of part-time students in the worldview of the teachers.

Keywords: everyday life, the higher pedagogical school, de-Stalinization, time, equipment, distance education.

* * *

УДК 94(477.8)«1958/1964»

Машченко Н. В.,
аспірантка кафедри нової і новітньої історії України,
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк),
natalia_mashchenko@ukr.net

ОСВІТНЯ РЕФОРМА 1958 РОКУ НА РІВНЕНЩИНІ: СУТЬ, ВПРОВАДЖЕННЯ, НАСЛІДКИ

Досліджується процес реалізації в Ровенській області освітньої реформи 1958 року. Аналізуються основні складові перебудови загальноосвітніх навчальних закладів регіону: поява восьмирічних і одинадцятирічних шкіл, розширення мережі шкіл робітничої і сільської молоді, запровадження виробничого політехнічного навчання для старшокласників, утворення шкіл-інтернатів. Аналіз історичних документів свідчить, що освітні нововведення досить швидко були втілені в життя. Однак, слабка навчально-матеріальна база шкіл, брак кабінетів і майстерень, дефіцит вчительських кадрів ускладнювали роботу навчальних закладів. Вибір професії учнями проводився без врахування індивідуальних запитів, а їх підготовка не брала до уваги реальні потреби народного господарства. Ці фактори сприяли тому, що освітня реформа поступово почне згоратися, а після зміщення Хрущова, буде відмінена.

Ключові слова: освітня реформа, виробниче навчання, політехнізація, школи-інтернати, Ровенська область.

Ліберальні трансформації середини 1950-х років не оминули освітню сферу. Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в СРСР» став дороговказом, згідно з яким протягом 1958–1964 років в шкільній справі запроваджувалися структурні перетворення. В Україні дублюючий закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти Української РСР» був ухвалений в 1959 році. Він містив ряд новацій, зокрема: вводилась обов'язкова восьмирічна неповна середня освіта (замість семирічної), середні десятирічні школи перетворювалися у одинадцятирічні політехнічні, що мали поєднувати навчання із суспільно-корисною працею, з'являлись школи-інтернати, групи продовженого дня, батькам дозволялося обирати мову навчання для своїх дітей у загальноосвітніх навчальних закладах [1].

До питання реалізації освітньої реформи 1958 року звертались як радянські, так і українські історики. Серед останніх наукових доробок слід відмітити роботи Л. Д. Березівської [2], О. Ю. Яницького [3], О. А. Марчук [4]. Їх праці торкаються загальних напрямків перебудови школи на УРСР і не розглядають перебіг реформи на регіональному рівні. Тому метою нашої розвідки є дослідження особливостей проведення освітньої реформи 1958 року в Ровенській (з 1991 року Рівненській) області.

Стратегічним напрямом роботи школи в законі було визначено принцип поєднання загальноосвітнього і політехнічного навчання. З цієї метою у школах виводилося політехнічне виробниче навчання, частина занять якого проводилася на підприємствах чи в колгоспах. Варто зауважити, що виробниче навчання в загальноосвітніх закладах УРСР запроваджено ще з 1954/1955 навчального року. Цього року в навчальні плани для учнів 5–7 класів були введені практичні заняття в майстернях і на дослідних навчальних ділянках, а у 8–10 класах – практикуми з машинознавства, електротехніки і сільськогосподарства. В 1955 році розпочалося активне створення, переважно в сільській місцевості, учнівських виробничих бригад. Таким чином на початок 1957/1958 навчального року у Ровенській області 52 школи мали класи з виробничим навчанням. Політехнічною освітою було охоплено 2570 учнів 8–10 класів, тобто 5,4% від загальної кількості дітей середніх шкіл [5, арк. 175]. Значними виявились того року і капіталовкладення на зміцнення навчально-матеріальної бази шкіл, де організовано класи з виробничим навчанням – 512 тис. крб. [5, арк. 179].

Отож, глобальна перебудова загальноосвітніх шкіл в області розпочалась у 1959 році, після ухвалення Постанови Бюро Ровенського обкому КПУ, де ставилось завдання провести протягом 1959–1962 років реорганізацію 128 загальноосвітніх середніх шкіл області таким чином:

1. 64 десятирічні школи перетворити в одинадцятирічні загальноосвітні трудові політехнічні школи з виробничим навчанням, перевівши їх навчання з 1959 року на нові плани і програми;

2. 38 середніх шкіл, що не мають відповідної навчально-матеріальної бази, залишити десятирічними політехнічними школами із виробничим навчанням і протягом періоду реорганізації ці заклади мають здійснювати навчальний процес відповідно до старих навчальних планів і програм;

3. 26 середніх шкіл реорганізувати у восьмирічні політехнічні школи, а учнів 9–10 класів з цих шкіл направити до сусідніх середніх навчальних закладів.

В той же час із 407 семирічних шкіл 391 школа мала перетворитись на восьмирічну політехнічну, 2 – реорганізуватись в середні 11–річні політехнічні школи, а 14 шкіл, що не мали контингенту учнів та належної матеріальної бази, перетворювались у початкові навчальні заклади.

Разом з тим, до 213 навчальних закладів мала розширитись сітка вечірніх шкіл робітничої і сільської молоді, а мережа шкіл–інтернатів зрости до 11. Обласна влада мала намір перевести до 1962 року всі сільські школи на однозмінне навчання, а до 1965 року – міські загальноосвітні.

До 1962 року мережа загальноосвітніх шкіл області мала налічувати 109 середніх 11–річних, 426 восьмирічних та 458 початкових – загалом 992 школи [6, арк. 1–3].

Освітні перетворення в області йшли досить швидкими темпами. Вже з початку 1959/1960 навчального року виробниче навчання запроваджено у 78 школах області, а до кінця року всі 115 середніх загальноосвітніх шкіл мали виробниче навчання. Професію в школах здобували 8408 учнів [7, арк. 32].

Наступного навчального року план охоплення політехнічним навчанням передбачав залучення 13500 учнів 9–11 класів, проте реальні дані по Ровенській області становили лише 7030 осіб [8, арк. 60].

Перші підсумки реалізації освітньої реформи місцевою владою було підбито у 1961 році. В доповіді «Про хід виконання закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток середньої освіти в Українській РСР» завідуючий Обласним відділом народної освіти Хоменко відзвітував, що реорганізацію шкільної мережі Ровенської області згідно закону завершено і до кінця 1961/1962 н.р. виробниче навчання запроваджено в усіх середніх школах: промисловий профіль – у 52, сільськогосподарський профіль – у 84.

Однак, прагнення модифікувати освітню систему в краї стикнулось із серйозними труднощами, наслідки яких згодом призведуть до відміни освітньої реформи.

Одним із серйозних недоліків стала слабка навчально–матеріальна база шкіл. Перетворення шкіл у восьмирічні і одинадцятирічні значно збільшувало потребу в класних кімнатах, навчальних кабінетах, учнівських навчальних цехах, виробничих майстернях. Згідно семирічного плану в області необхідно побудувати і добудувати 2207 класних кімнат, 523 навчальних кабінети, 355 майстерень, 89 спортзалів, причому забезпечення шкільного будівництва, зазвичай, покладалось на колгоспи. Вони протягом 1959–1965 років мали збудувати 211 шкільних приміщень та добудувати 899 класних кімнат, 271 навчальний кабінет, 158 майстерень, 45 спортзалів [5, арк. 94].

Для проведення структурних перетворень в освітній галузі були залучені значні кошти та ресурси із обласного бюджету. Аналіз структури видатків свідчить, що у 1959 році на народну освіту виділено 160 мільйонів крб., що становило 38,1% обласного кошторису. Наступного року тільки на капітальне будівництво загальноосвітніх шкіл регіону субвенції складала майже 10 мільйонів крб., що становило 102% від плану [7, арк. 82–83]. З іншого боку, показовим є той факт, що у 1959 році в області побудовано за державні капіталовкладення тільки

дві середні школи на 800 учнів, а за кошти колгоспів – 32 школи на 6720 місць та добудовано 406 класних кімнат на 16240 учнівських місць [5, арк. 105].

За дев'ять місяців 1960 року загальний приріст шкільної площі по області становив 33500 учнівських місць. Як наслідок, в області з'явилися райони, де всі школи перейшли на однозмінне навчання – Острозький, Демидівський, Клеванський. Проте, накреслені заходи райкомів та виконкому КП УРСР від 30.05.1960 року «Про перевід у 1960 році 295 шкіл Ровенської області на однозмінне навчання» не виконано: у 1963 році третина шкіл (314) області проводили навчання у дві зміни.

До 1961 року помітно зросло число навчальних кабінетів: в порівнянні з попереднім роком кількість кабінетів збільшилась на 265 і становила 773 [7, арк. 154].

Отже, питання будівництва шкіл постійно було на контролі обласних органів влади. Реальні ж проблеми виникали в ході створення навчально–матеріальної бази політехнічного виробничого навчання, які залишались актуальними протягом всього часу здійснення перетворень.

Базою для запровадження політехнічного навчання були колгоспи, ремонтно–технічні станції (РТС) і підприємства області. Загалом вони виділили 3270 робочих місць, з них 880 місць на промислових підприємствах, 1538 – на РТС, 86 – в техучилищах і технікумах, 339 – на транспортних підприємствах, 15 – у будівельних організаціях [7, арк. 32]. Крім того, Львівський Раднаргосп зобов'язав керівників підприємств області побудувати і обладнати учнівські навчально–виробничі цехи і полігони (табл. 1). Відтак, кількість робочих місць у цехах, дільницях, полігонах до 1964 року мала становити більш ніж десять тисяч [9, арк. 1–3].

Таблиця 1

План створення учнівських виробничих цехів та дільниць у Рівненській області

Роки	Учніські навчально–виробничі цехи	Учніські виробничі дільниці
1961	9	5
1962	6	4
1963	3	4
1964	1	3

Джерело: [7, арк. 125].

Попри оптимістичні завдання, до середини 1961 року в регіоні був створений лише один навчальний цех – на Дубенській трикотажній фабриці та дві дільниці – на Костопільському домобудівному комбінаті і Ровенській швейній фабриці. Дещо виправилась ситуація до 1963 року: працювало 3 виробничих навчальних цехи, розрахованих на 166 робочих місць, де проходили виробниче навчання 617 учнів; 1 дільниця на 20 робочих місць, де навчались 100 учнів та 3 полігони на 58 місць, де здобували професію 146 учнів. 518 учнів старших класів через брак робочих місць проводили виробниче навчання у 14 шкільних виробничих майстернях [9, арк. 30].

Подібна тенденція спостерігалась у всіх регіонах України, адже загалом по республіці у 1963/1964

навчальному році введено в дію тільки 9 цехів [9, арк. 286]. Рада Міністрів УРСР визнавала, що робочих місць, виділених для виробничого навчання учнів, не вистачає, а обладнання існуючих навчальних цехів, шкільних майстерень застаріле. Значна частина учнів не забезпечена окремим робочим місцем і працювала одночасно з робітниками. Під час перевірки шкільних майстерень та робочих місць школярів у навчально-виробничих цехах і дільницях виявлено серйозні порушення правил техніки безпеки: приміщення не оснащені вентиляторами, верстати працюють без місцевого освітлення, деревообробні верстати не мають запобіжного обладнання, без гальмуючих пристроїв [10, арк. 61]. При цьому низький рівень матеріального забезпечення виробничого навчання пояснювався виключно недостатньою увагою зі сторони керівників базових підприємств, які не створили належні умови для отримання учнями робітничих професій [9, арк. 1–3]. Дещо іншою була позиція керівників підприємств. Зокрема, директор Ровенського льонокомбінату у відповідь на звинувачення інспектора Облвно у невиконанні Комбінатом постанови про створення навчального цеху, заявив: «Подивіться як поставлене питання. Попросились до нас, ми їх прийняли для виробничого навчання, а тепер ще й вимагають цех» [9, арк. 133]. Справді, підприємства, витрачаючи всі ресурси на виконання семирічного плану, не мали особливої зацікавленості у створенні цехів для учнів. Крім того, кошти на будівництво мали виділятися із бюджету підприємства.

А от питання організації виробничого навчання учнів сільських шкіл було розв'язано краще. Основною формою практики з виробничого навчання по сільсько-господарському профілю була учнівська навчально-виробнича бригада. В 1961/1962 навчальному році в регіоні було створено 82 учнівських бригади. Вони обробляли 732 га землі і часто використовувалися колгоспами як додаткова робоча сила [11, арк. 13].

Зрештою, недоліки в організації виробничого навчання призвели до того, що із 3688 кваліфікованих робітників, яких випустили середні школи Ровенської області у 1964 році, лише 925 учнів проходили виробничу практику на базі підприємств [9, арк. 246].

Труднощі виникали із працевлаштуванням випускників шкіл, адже підбір спеціальностей для виробничого навчання здійснювали не керівники базових підприємств, а в основному директори шкіл, які не зважали на стан матеріального забезпечення школи та потреби народного господарства краю. Вибір професії школярами здійснювався без врахування їх індивідуальних запитів. Як наслідок, в регіоні зростала кількість учнів, що вивчала вузькі спеціальності, які не були затребувані на ринку праці [9, арк. 132].

Нова концепція розвитку школи, що запроваджувала збільшення терміну навчання, введення політехнічної освіти передбачала зміни в підході до кадрового питання. Попри щорічно зростаючу динаміку кількісних показників вчительства в області, в 1959 році в навчальних закладах краю не вистачало 800 вчителів 5–10 класів [12, арк. 42]. Наступного року ця цифра зросла і число освітян становило 975 вчителів. Заявки Ровенського Облвно до Міністерства освіти УРСР надіслали в область вчителів з інших регіонів УРСР виконувалися менш ніж на 50%. Так, у 1960 році Міністерство запланувало надіслати до

загальноосвітніх закладів краю лише 522 вчителів, з яких при розподілі 96 не виявили бажання їхати в Ровенську область [7, арк. 99].

Теоретичну складову виробничого навчання мали забезпечувати інженерно-технічні кадри базових промислових підприємств. Практичне виробниче навчання здійснювалось учителями, інструкторами, кваліфікованими робітниками, майстрами, техніками [13, с. 35]. Було визначено, що для якісної перебудови школи необхідно 387 викладачів виробничого навчання. Тому до розв'язання проблеми забезпечення вчительськими кадрами були залучені не лише органи освіти, а й Львівський Раднаргосп та обласні управління сільським господарством. Вони щороку виділяли для підготовки керівників виробничого навчання для шкіл області 2 інженерно-технічні працівники та 3 фахівці сільського господарства [14, с. 197].

У 1961/1962 навчальному році спецпредмети викладали 411 вчителів. З них: інженерів з вищою освітою – 52, середньою спеціальною освітою – 64, агрономів з вищою освітою – 22, із середньою спеціальною освітою – 30, вчителів шкіл – 126, серед них 82 педагогі мали вищу освіту. Однак, Колегія Міністерства освіти в доповідній записці «Про стан виробничого навчання в міських загальноосвітніх середніх школах УРСР» повідомляла про непоодинокі випадки, коли для проведення уроків з політехнічного навчання базові підприємства виділяли малокваліфікованих працівників, які не могли працювати викладачами [9, арк. 288].

Питання поповнення освітянських кадрів мало бути вирішене шляхом залучення педагогів до численних курсів підвищення кваліфікації та семінарів. Курсовою системою Облвно та Інституту вдосконалення кваліфікації вчителів у 1960 році було перепідготовлено 850 вчителів області, а в 1962 році – 201 викладач праці в майстернях і 91 викладач виробничого навчання промислового та сільськогосподарського профілів. Частина шкіл потребу у вчителів політехнічного навчання реалізовувала шляхом перекаліфікації вчителів предметів природничого циклу. На дворічні курси без відриву від виробництва направлялись вчителі фізики, хімії, біології [5, арк. 95].

Серед освітян активно здійснювалась просвітницька робота щодо реорганізації шкіл. Тільки протягом першого півріччя 1959/1960 навчального року проведено 33 обласних і міжрайонних семінари з питань перебудови школи та 4 науково-практичні конференції з питань обміну досвідом роботи вчителів виробничого навчання, фізики, біології, математики і трудового виховання [12, арк. 20, 25].

Освітні перетворення 1958 року спричинили появу і поширення в області шкіл-інтернатів. Вони вважались найбільш ефективними закладами для виховання «будівельників комунізму». Ідея створення таких шкіл відображала прагнення «витягти» дитину зі звичного середовища і перемістити її в певний «ідеальний» навчально-виховний заклад. Реалізація цього напрямку реформи в Ровенській області досить швидко призвела до кількісних зрушень (табл. 2).

Загалом контингент вихованців шкіл-інтернатів краю до 1965 року мав зрости в 14 разів, а силами колгоспів заплановано побудувати протягом семиріччя у всіх 19 районах області по школі-інтернату [5, с. 203]. Проте, грандіозні плани радянського керівництва з розширення

мережі шкіл–інтернатів не підкріплювалися фінансовою допомогою. І хоч в 1958 році на потреби шкіл–інтернатів з обласного бюджету асигновано 7,5 мільйони крб., а в наступному році видатки становили вже 9,6 мільйони крб., з яких 2,7 мільйони крб. передбачені на будівництво житлової площі, більшість шкіл–інтернатів не відповідали вимогам середньої школи. Новостворені заклади, зазвичай, займали недобудовані або старі приміщення, де були відсутні кімнати достатнього розміру, не обладнані навчальні кабінети [15, с. 54].

Одним із положень нового закону, що регламентував життя школи, стала норма про обрання батьками більшістю голосів мови навчання своїх дітей. Незважаючи на те, що ззовні демократичний проект сприяв русифікації народної освіти загалом по УРСР, в західноукраїнських областях, і Рівненщині зокрема, більшість учнів все ж навчалася в українських школах. Статистика свідчить про зростання чисельності учнів українських загальноосвітніх закладів протягом 1956–1965 років [16, арк. 71].

Таблиця 2

Школи–інтернати Рівненської області

Роки	1957/ 1958	1958/ 1959	1960/ 1961	1962/ 1963	1964/ 1965
Кількість інтернатів	4	4	7	11	13
Контингент учнів	390	995	1986	3800	4599
Контингент вчителів	55	124	210	306	363

Отже, шкільна реформа, започаткована радянським керівництвом 1958 року, внесла значні зміни в народну освіту Рівненської області. Створено мережу восьмирічних шкіл, шкіл–інтернатів, а всі середні школи краю реорганізовані в одинадцятирічні політехнічні школи з виробничим навчанням. Проте, швидко далися взнаки недоліки освітніх нововведень, оскільки перетворення не були забезпечені ресурсами. Це спричинило слабку матеріально–технічну і навчальну базу шкіл та дефіцит вчительських кадрів. Вибір професії учнями проводився без врахування індивідуальних запитів, а їх підготовка не брала до уваги реальні потреби народного господарства. Ці фактори сприяли тому, що освітня реформа поступово почне згортатися, а після зміщення Хрущова в 1964 році, буде відмінена.

Список використаних джерел

1. Закон про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в УРСР // Радянська школа. – 1959. – №5. – С.3–19.
2. Березівська Л. Д. Радянська реформа про зміцнення зв'язку школи з життям (1956–1964) / Л. Березівська // Шлях освіти. – 2007. – №4. – С.42–47.
3. Яніцький О. Ю. Освітня реформа 1958–1964 років: причини, хід, значення / О. Яніцький // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Вип.23. Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. О. А. Мельничука. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2015. – 286 с.
4. Марчук О. А. Забезпечення загальноосвітніх шкіл вчителями в період хрущовської «відлиги» (перша половина 1960–х років XX ст.) / О. Марчук // Наукові праці історичного факультету

Запорізького національного університету. – 2015. – Вип.42. – С.184–188.

5. Державний архів Рівненської області. – Ф.Р–2. – Оп.4. – Спр.890.
6. Там само. – Оп.4. – Спр.887.
7. Там само. – Оп.4. – Спр.940.
8. Там само. – Оп.3. – Спр.571.
9. Там само. – Оп.6. – Спр.23.
10. Там само. – Оп.4. – Спр.886.
11. Там само. – Оп.4. – Спр.939.
12. Там само. – Оп.4. – Спр.913.
13. Антонеч М. Законодавча і нормативна база виробничого навчання в школах Української РСР (50–80–ті роки XX ст.) / М. Антонеч // Рідна школа. – 2013. – №3. – С.32–37.
14. Центральний державний архів громадських організацій України. – Ф.Ф–1. – Оп.31. – Спр.1465.
15. Державний архів Рівненської області. – Ф.Р–2. – Оп.4. – Спр.868.
16. Там само. – Ф.Р–454. – Оп.3. – Спр.742.

References

1. Zakon pro zmicnennja zv'jazku shkoly z zhyttjam i pro dal'shyj rozvytok systemy narodnoi' osvity v URSR // Radjans'ka shkola. – 1959. – №5. – S.3–19.
2. Berезiv's'ka L. D. Radjans'ka reforma pro zmicnennja zv'jazku shkoly z zhyttjam (1956–1964) / L. Berезiv's'ka // Shljah osvity. – 2007. – №4. – S.42–47.
3. Janic'kyj O. Ju. Osvitnja reforma 1958–1964 rokiv: prychnyny, hid, znachennja / O. Janic'kyj // Naukovi zapysky Vinnyc'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Myhajla Kocjubyns'kogo. Serija: Istorija. Vyp.23. Zbirnyk naukovyh prac' / Za zag. red. prof. O. A. Mel'nychuka. – Vinnycja: DP «Derzhavna kartografichna fabryka», 2015. – 286 s.
4. Marchuk O. A. Zabezpechennja zagal'noosvitnih shkil vchyteljamy v period hrushhova's'koi' «vidlygy» (persha polovyna 1960–h rokiv XX st.) / O. Marchuk // Naukovi prac'i istorychnogo fakul'tetu Zaporiz'kogo nacional'nogo universytetu. – 2015. – Vyp.42. – S.184–188.
5. Derzhavnyj arhiv Rivnens'koi' oblasti. – F.R–2. – Op.4. – Spr.890.
6. Tam samo. – Op.4. – Spr.887.
7. Tam samo. – Op.4. – Spr.940.
8. Tam samo. – Op.3. – Spr.571.
9. Tam samo. – Op.6. – Spr.23.
10. Tam samo. – Op.4. – Spr.886.
11. Tam samo. – Op.4. – Spr.939.
12. Tam samo. – Op.4. – Spr.913.
13. Antonec' M. Zakonodavcha i normativna baza vyrobnychoho navchannja v shkolah Ukrai'ns'koi' RSR (50–80–ti roky XX st.) / M. Antonec' // Ridna shkola. – 2013. – №3. – S.32–37.
14. Central'nyj derzhavnyj arhiv gromads'kyh organizacij Ukrai'ny. – F.F–1. – Op.31. – Spr.1465.
15. Derzhavnyj arhiv Rivnens'koi' oblasti. – F.R–2. – Op.4. – Spr.868.
16. Tam samo. – F.R–454. – Op.3. – Spr.742.

Mashchenko N. V., postgraduate of the department of Modern and Contemporary History of Ukraine Lesya Ukrainka Eastern European National University (Ukraine, Lutsk), natalia_mashchenko@ukr.net

Education reform of 1958 year in Rivne region: essence, implementetion, consequences

In article we investigated the process of implementation an education reform of 1958 year in Rivne region. Is being analyzed main components of restructuring in secondary schools in region: the appearance of eight and eleven years schools, network expansion of rural and workers schools, the introduction of production polytechnic education for high school student, establishment of boarding schools. The analysis of historical documents showed us, that education innovations were quickly implemented. However, weak material and educational base, shortage of classrooms and workshops, shortage of teachers complicated the work of educational institutions. The career choice of pupils were held without individual requests, and their preparation did not take in mind real needs of economy. These factors contributed, that reform was gradually prepared to stop and after Hruschov displacement was finally canceled.

Keywords: education reform, industrial training, politehnizatsiya, boarding schools, Rivne region.

* * *